

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра міжнародних економічних відносин

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Козак Ю.Г.
“ ____ ” _____ 2018 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини
за освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини»

на тему: **«Транспортно – експедиторське обслуговування
зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону»**

Виконавець:

студентка факультету міжнародної економіки

Павлова Альона Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Короленко Наталія Валеріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА – 2018

АНОТАЦІЯ

Павлова А.С., «Транспортно – експедиторське обслуговування зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону»,
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
292 «Міжнародні економічні відносини» за магістерською програмою
«Міжнародні економічні відносини»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є транспортно-експедиторська діяльність зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти визначення транспортної інфраструктури та транспортно – експедиторського обслуговування, його особливості та складові, вплив на зовнішньоекономічну діяльність, досліджується зарубіжний стан його розвитку та світові тенденції.

Проаналізовано сучасний стан розвитку транспортної інфраструктури та транспортно – експедиторського обслуговування Одеського регіону на прикладі деяких Одеських портів. Виявлені основні проблеми, що перешкоджають активному розвитку галузі та тенденції, які мають позитивний та негативний вплив на зовнішньоекономічну діяльність регіону.

Запропоновано основні пріоритетні напрямки розвитку Одеського регіону в зазначеній сфері, зокрема, створення логістичного центру на базі морських портів. Обґрунтовані передбачувані результати впровадження зазначених заходів.

Ключові слова: транспортна інфраструктура, транспортно – експедиторське обслуговування, зовнішньоекономічна діяльність, інвестиції, вантажообіг, перевалка, логістичний центр, порт «Одеса», порт «Южний».

ANNOTATION

Pavlova A.S., «Transport and forwarding services of foreign economic activity of the Odessa region»
thesis for Master degree in specialty 292 «International economic relations» under the program
«International economic relations»,
Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Thesis consists of three chapters. The object of study is the transport and forwarding activity of foreign economic activity of the Odessa region.

Diploma thesis deals with the theoretical aspects of definition of transport infrastructure and transport and forwarding services, its features and components, influence on foreign economic activity, the foreign state of its development and world tendencies are also examined in the paper.

There was carried out an analysis of the development of transport infrastructure and transport and forwarding services of the Odessa region on the example of some Odessa ports. The main problems that hinder the active development of the industry and trends that have a positive and negative impact on the foreign economic activity of the region are detected.

Thesis offers the main priority directions of the development of the Odessa region in this area, in particular, creation of a logistics hub on the basis of sea ports. The predicted results of implementation of these measures are substantiated.

Key words: transport infrastructure, transport and forwarding services, foreign economic activity, investments, cargo turnover, transshipment, logistics hub, port "Odessa", port "Yuzhny".

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Розділ 1 Теоретичні аспекти транспортно – експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності регіону.....	8
1.1. Сутність транспортно-експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності регіону.....	8
1.2. Обґрунтування факторів вибору транспорту щодо транспортно – експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності регіону	34
1.3. Міжнародний досвід розвитку транспортно – експедиторського обслуговування як засіб розвитку транспортно – логістичної інфраструктури зовнішньоекономічної діяльності регіону	38
Висновки до розділу 1.....	43
Розділ 2. Аналіз сучасного стану транспортно-експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону.....	45
2.1. Аналіз транспортно-експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону на прикладі одеських портів.....	45
2.2. Діагностика проблем транспортно-експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону.....	69
2.3. Аналіз тенденцій розвитку транспортно-експедиторського ринку зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону.....	79
Висновки до розділу 2.....	83
Розділ 3 Шляхи удосконалення розвитку транспортно – експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону.....	85
3.1. Пріоритетні напрями розвитку транспортно-експедиторського ринку зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону.....	85
3.2. Створення логістичних центрів як стратегія розвитку Одеського регіону у сфері транспортно-експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	93
3.3. Прогнозні тенденції розвитку транспортно-експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону після впровадження запропонованих заходів.....	108
Висновки до розділу 3.....	112
ВИСНОВКИ	114
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	117
ДОДАТКИ.....	126

ВСТУП

На сьогоднішній час транспортна інфраструктура розвивається прискореними темпами. Розвиток цієї сфери напряму залежить від розвитку торгівлі в світі. Кількість міжнародних торговельних операцій з кожним днем все збільшується, що зумовлює необхідність розвитку транспортної сфери.

Актуальність обраної теми обумовлюється постійним розвитком торгівлі, зростаючим попитом на транспортні послуги, вигідним географічним положенням Одеського регіону та його інфраструктурою, яка поступово розвивається. Актуальність розробки нових підходів щодо вдосконалення системи транспортно-експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності підприємств обумовлена економічною доцільністю розширення експорту транспортних послуг та розвитку зовнішньої торгівлі в цілому. Для України залишається проблемою формування ефективного транспортного експедиторства, а для Одеського регіону це є одним з пріоритетних завдань розвитку. Одеський регіон має значний потенціал в транспортній галузі через наявність усіх видів транспорту для зовнішніх перевезень: авіатransпорт, автомобільний, морський, річковий, залізничний. Проте, через недостатність фінансування, наукових розробок, аналізів, досліджень логістична сфера регіону розвивається дуже повільно і область втрачає інвестиційну привабливість, а, отже, і фінансові можливості. Надзвичайно актуальним для Одеського регіону є розробка нових підходів, винайдення рішень для підвищення ефективності роботи транспортної сфери. Особливу актуальність має проблема формування ефективного транспортного експедиторства. На сьогодні логістика в світі розвивається і наш регіон має не відставати в цій сфері, адже знаходиться у дуже вигідному географічному положенні. Експедиторство в Україні є відносно молодого галуззю, проте набирає швидкі обороти розвитку. Проблемою є те, що навчання, майстер-класи, семінари і подібного роду заходи не фінансуються державою, а логістика все більше залежить від навичок та професійного розвитку людини, яка проводить логістичну операцію. Знов таки, для Одещини це є актуальною проблемою, яка

потребує вирішення, аби регіон не втратив своєї привабливості, а, навпаки, її нарощував.

В економічній літературі питання теорії та практики транспортного обслуговування зовнішньоїторгівлі розглядалися в працях відомих зарубіжних науковців: Кендалла Л.К., Кейнса Дж.М., ЛіндєртаП.Х., Альдертона П.М., Бенсона Д., Уайтхеда Дж., Гехтбарга А. Питанням ефективності і функціонування транспортно-експедиторської діяльності приділяли увагу такі українські і російські вчені і фахівці, як Коскіна Ю. А., Пічугіна Ю.В., Буніча П.Г., Бурмистрова М.М., Винникова В.В., Краєва В.І., Котлубая М.І., Лівшиця В.Н., Лимонова Е.Л., Міхіна А.А., Нємчикова В.С., Примачова Н.Т., Раховецького А.Н., Румянцева А.П., Боровський В.М., Жихарева В.В., Захаров О.В., Дергачов В.О., Приходько Ю.М., Котлубай О.М. та інші науковці.

Метою роботи є удосконалення розвитку сфери транспортно – експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону.

Завданнями роботи є:

- визначити сутність транспортно-експедиторського обслуговування зовнішньоторговельної діяльності регіону;
- обґрунтувати фактори вибору транспорту щодо транспортно – експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності регіону;
- дослідити міжнародний досвід розвитку транспортно-експедиторського обслуговування як засіб розвитку транспортно – логістичної інфраструктури зовнішньоекономічної діяльності регіону;
- проаналізувати стан транспортно – експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону на прикладі одеських портів;
- провести діагностику проблем транспортно – експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону;

- проаналізувати тенденції розвитку транспортно – експедиторського ринку зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону;
- запропонувати пріоритетні напрями розвитку транспортно-експедиторського ринку зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону;
- дослідити стратегію створення логістичних центрів як напрямків розвитку Одеського регіону у сфері транспортно – експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності;
- спрогнозувати тенденції розвитку транспортно – експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону після впровадження запропонованих заходів.

Об’єктом дослідження є транспортно-експедиторська діяльність зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні підходи до формування розробки удосконалення транспортно-експедиторська діяльності зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону.

Методи дослідження ґрунтуються на опрацьованих автором положеннях економічної науки в галузі теорії та методології. У процесі роботи використовувались методи аналізу і синтезу; емпіричні методи – для організації збирання первинної інформації про ринок транспортно-експедиторська діяльність зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону; економіко-статистичні методи – для обробки результатів дослідження транспортно-експедиторської діяльності зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону; метод переходу від абстрактного до конкретного – для розробки та обґрунтування конкретних пропозицій щодо удосконалення транспортно-експедиторської діяльності зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону; моделювання – при визначенні прогностичних тенденцій розвитку транспортно-експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності Одеського. Обробку даних і розрахунки проведено за допомогою табличного процесора Office Excel 2010.

Інформаційною базою дослідження були наукові публікації та монографічні видання українських та зарубіжних вчених, нормативно – законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій, матеріали наукових досліджень, аналітичні матеріали Української державної служби статистики.

Публікації та апробація результатів дослідження. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опублікована стаття: Павлова А.С. «Тенденції розвитку транспортно – експедиторського ринку України» //«МИНУЛЕ, СУЧАСНЕ, МАЙБУТНЄ» - 2018- №8 том 1- С.134. Деякі результати дослідження були висловлені у доповіді «Проблеми розвитку транспортно – експедиторського ринку України» на Всеукраїнській науково – практичній конференції молодих вчених «Глобальні та регіональні аспекти інноваційного розвитку економіки» 23 березня 2018 року.

ВИСНОВКИ

У результаті аналізу широкого спектра теоретичних та аналітичних джерел щодо проблеми транспортно – експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності Одеського регіону та напрямків його покращення зроблено такі висновки:

1. Враховуючи наукові доробки вчених – економістів, що досліджують проблему транспортно – експедиторського обслуговування, можна визначити дану категорію як підприємницьку діяльність із надання транспортно-експедиторських послуг з організації та забезпечення перевезень експортних, імпортних, транзитних або інших вантажів;
2. Обґрунтовані фактори вибору транспорту щодо транспортно – експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності регіону зазначають, що на кожен вантаж необхідно правильно підібрати вид транспорту, адже від цього залежить ефективність транспортно – експедиторського обслуговування при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності.
3. Досвід багатьох країн свідчить, що важливим засобом розвитку транспортно – експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності є створення логістичних центрів. Структура економіки Одеського регіону та наявний потенціал говорять про доцільності формування морського логістичного центру, що обумовлено необхідністю змін в організації діяльності морегосподарського комплексу Одеського регіону з метою використання переваг для підвищення міжнародної конкурентоспроможності та покращення стану транспортно – експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності.
4. За результатами індексу Глобальної конкурентоспроможності 2017 – 2018 Всесвітнього економічного форуму за субіндексом «Інфраструктура» Україна опинилася на 78 місці зі 137 країн. Найгіршим показником є якість доріг – 130 місце з 137 можливих, проте залізнична інфраструктура займає 37 місце. За даними рейтингу Світового банку Logistics Performance Index 2018, Україна

посіла 66 місце зі 160 країн за логістичною ефективністю, проте, як Україна, так і Одеський регіону продовжують втрачати досить великі обсяги транзиту через незадовільну інфраструктуру та логістику в цілому.

5. Транспортний комплекс Одещини представлений усіма видами транспорту – залізничним, автомобільним, трубопровідним, водним (морським та річковим) та авіаційним. Одеська область приваблива наявністю виходу до моря, а головна особливість Одеської залізниці – її приморське і прикордонне положення. Таким чином, у тандемі залізниця та морські порти утворюють потужний транзитний центр. Через нього забезпечуються зовнішні транспортно-економічні зв'язки з більш ніж 100 країнами світу. Окрім того, область розташована на перехресті 5 міжнародних коридорів та від недавнього часу включена до загальноєвропейської транспортної мережі TEN-T. Сучасний стан транспортно – експедиторського обслуговування в Одеському регіоні задовільний, проте ця відносно молода галузь має багато перспектив для подальшого розвитку. Багато перспектив мають порти Одеського регіону, адже вони акумулюють значні фінансові потоки та сприяють розвитку інфраструктури.

6. В роботі проаналізовано сучасний стан найбільших портів Одеського регіону – «Одеса» та «Южний». Вантажообіги портів у 2017 році знизилися, що пояснюється втратою транзиту та зменшенням привабливості портів для іноземних судів. Оба порти та прилегла територія потребують значного розвитку. Зважаючи на те, що порти є рухомою силою розвитку нашого регіону, занедбаний стан інфраструктури, жахливий стан дорожнього покриття, застарілі основні засоби – все ці проблеми потребують найшвидшого вирішення. Увагу привертає і той факт, що, не дивлячись на те, що порти є перспективною ланкою для розвитку в регіоні та державі – державного фінансування майже не відбувається. На сьогоднішній час йдуть роботи в портах по покращенню стану інфраструктури. В порту «Южний», наприклад, ведуться днопоглиблювальні роботи, а в порту «Одеса» планується будівництво ще одного перевалювального комплексу.

7. Проаналізувавши сучасний стан та наявні проблеми розвитку, у третьому розділі роботи були запропоновані пріоритетні напрямки розвитку транспортно – експедиторського обслуговування Одеського регіону. Пропонується покращити стан дорожнього покриття, виділити кошти на оновлення основних фондів усіх видів транспорту, зайнятися розбудовою транспортної інфраструктури навколо портів. Основним заходом, що пропонується, є створення логістичного центру на території порту у формі інтермодального хабу. Досвід зарубіжних країн, розглянутий у другому розділі, дозволяє зробити висновки, що цей крок має бути досить ефективним, тим паче порти мають усі передумови для успішного розвитку цього проекту.

8. Передбачається, що створення логістичного центру допоможе правильно організувати транспортні потоки експорту – імпорту і тим самим урегулювати завантаженість залізничних та автомобільних доріг. Також такий крок безсумнівно підвищить інвестиційну привабливість, що призведе до залучення транзитних вантажів саме в Одеські порти. Таким чином, це спричинить покращення фінансового стану не лише портів, а й самої Одеської області шляхом відрахування коштів підприємств в регіональний бюджет.

9. За результатами розрахунків та кореляційно – регресійного аналізу втілення пріоритетних напрямків розвитку транспортно – експедиторського обслуговування зовнішньоекономічної діяльності регіону призведе до збільшення обсягів вантажообігу портів та об'ємів капітальних інвестицій. Із отриманих результатів видно, що за умови дотримання вищезазначених дій за усіма розглянутими показниками, які досліджувалися, спостерігається тенденція до зростання з надійністю 97% ($R^2=0.97$). Запропоновані заходи визнані перспективними та мають перспективи подальшого впровадження на території Одеської області.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зовнішньоекономічна діяльність: підприємство-регіон [монографія]. / Ю. Г. Козак, Н. В. Притула, О. А. Єрмакова та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 240 с.
2. Советский энциклопедический словарь/ Гл. ред. А.М. Прохоров – М.: «Советская энциклопедия», 1983. – 1600 с. 1, с. 499
3. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов / А. Смит. – М.: Эксмо, 2007. – 960 с.
4. Маркс К. Капитал. Критика политической экономии. Т.1. – Кн.1: Процесс производства капитала// Маркс К., Энгельс Ф. Соч. – Т.23. – М.: Госполитиздат, 1960. – С.43-784
5. Юрченко С.А. Инфраструктура мира/ С.А. Юрченко. – Харьков: ХНУ, 2006. – 328 с.
6. Стаття «Науково – методичні аспекти дослідження поняття «інфраструктура» як економічної категорії», Рекуненко І.І. Режим доступу: https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=7&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwixko_IutvSAhWKFywKHTjZBP4QFghBMAY&url=http%3A%2F%2Fdspace.uabs.edu.ua%2Fjspui%2Fbitstream%2F123456789%2F8455%2F3%2FNaukovomethod%2520aspekty%2520doslilgennya%2520ponyattya.doc&usg=AFQjCNHc0US66ZaFB7s-S9k1ldNOeinAfg
7. Голиков А. П. Вступ до економічної і соціальної географії [Текст] : підручник / А. П. Голиков, Я. Б. Олійник, А. В. Степаненко. – К.: Либідь, 1997. – 320 с.
8. «Економічна теорія», С.С. Носова, 2008 рік. Режим доступу: <http://epi.cc.ua/371-infrastruktura-opredelenie-spetsificheskie-25041.html>
9. Максимова, С.Ю. Инновационные технологии в управлении развитием транспортно-логистической инфраструктуры региона: [Текст] / С.Ю. Максимова и др. // Инновации в экономике, управлении и образовании: монография. – Ставрополь: СИЭУ ФПГТУ, 2009.

10. Соколова О. Є. Проблеми управління логістичною інфраструктурою підприємств / О. Є. 2. Соколова // Проблеми системного підходу в економіці: [електор. наук. фах. вид]. – 2007. – Вип. 2. – режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/ejournals/PSPE/2007-2/index.html>
11. Ткаченко Н. Ю. Транспортна інфраструктура: сутність, функції та роль у забезпеченні економічних процесів/ Н. Ю. Ткаченко // Вісник ДонДУЕТ. Сер. Екон. науки.- 2006.- №4 (32).-С.56-61.
12. Пікулик О. Б. Пріоритетні напрями розвитку транспортної системи Західного регіону України в умовах європейської інтеграції / Пікулик О. Б. // Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – 2008. – № 7. – С. 284–291. (Серія : Економічні науки)
13. Садловська І. П. Стратегічне управління національною транспортною інфраструктурою України: Монографія. – К.: П. П. «Сердюк В. Л.», 2011.–356 с.
14. Никифорчук О. І. Інструменти та механізми модернізації транспортної інфраструктури / О.І. Никифорчук // Економіка і прогнозування. - № 3. – К., 2012. – С. 64-78.
15. Л.Л. Сотниченко. Моніторинг та оцінка як головні інструменти механізму управління розвитком регіональної інфраструктури // Економічна наука. – Економіка та держава № 11 (2015 р). – Режим доступу: http://www.economy.in.ua/pdf/11_2015/17.pdf
16. Сотниченко Л.Л. Визначення рівня розвитку інфраструктури регіонів України //Финансы, учет, банки №1 (20) 2014г.
17. Радаева В.Я. К вопросу о понятийном аппарате транспортной экспедиции / В.Я. Радаева, С.У. Пиньковецкий // Совершенствование транспортно-экспедиционного обслуживания народного хозяйства: сб. научн. тр. – М.: НИИАТ, 1980. – С. 28–36.
18. Сич Є. Формування транспортно-експедиційних послуг логістичного центру / Є. Сич, О. Кірюхіна // Збірник наукових праць Київського університету

економіки і технологій транспорту: серія «Економіка і управління». – К.: КУЕТТ, 2005. – Вип. 7. – С. 19–27.

19. Гоберман И.М. Централизованные перевозки грузов автомобильным транспортом / под общ. ред. Гобермана И.М. – М.: Автотрансиздат, 1960.–208 с.

20. Рафф М.И. Грузовые автомобильные перевозки / М.И. Рафф. – К.: Вища шк., 1975. – 288 с.

21. Ситник М.Д. Транспортно-экспедиционное дело в некоторых зарубежных странах / М.Д. Ситник. – М.: ЦИНТИПЖТ, 1964. – 47 с.

22. Аарон Ю.А. Складское хозяйство и транспортно-экспедиционное дело / Ю.А. Аарон, А.Г. Усов, В.А. Фролова. – М.: Транспорт, 1975. – 384 с

23. Афанасьев Л.Л. Автомобильные перевозки / Л.Л. Афанасьев, С.М. Цукерберг. – М.: Транспорт, 1975. – 240 с.

24. Лесов Ю.И. Перевозки товаров народного потребления автомобильным транспортом / Ю.И. Лесов, И.И. Иткинд. – М.: Транспорт, 1977. – 144 с.

25. Александров Л.А. Организация и планирование грузовых автомобильных перевозок / под общ. ред. Л.А. Александрова. – М.: Высш. шк., 1977. – 355 с.

26. Ченцов К.П. Транспортно-экспедиционное обслуживание предприятий и организаций / К.П. Ченцов. – К.: Техника, 1979. – 143 с.

27. Ходош М.С. Грузовые автомобильные перевозки / М.С. Ходош. – М.: Транспорт, 1980. – 270 с.

28. Шишков В.И. Экспедиционное обслуживание предприятий и организаций автомобильным транспортом / В.И. Шишков, С.У. Пиньковецкий, Ю.В. Калашников. – М.: Транспорт, 1982. – 222 с.

29. Гаранина Л.И. Организация транспортно-экспедиционного обслуживания населения / Л.И. Гаранина, Б.В. Савульчик, Б.В. Браунштейн, Е.Г. Ключникова. – М.: Транспорт, 1983. – 144 с.

30. Тульчинский Л.И. Транспортно-экспедиционный финансовый план (предприятия объединения транспортно-экспедиционного обслуживания населения) / Л.И. Тульчинский, А.В. Маркин, Т.Е. Брунштейн, А.Н. Миронов. – М.: Транспорт, 1986. – 128 с.
31. Флорова А.Т. Совершенствование системы транспортноэкспедиционного обслуживания в крупных транспортных центрах: автореф. дис. на соискание уч. степ. канд. экон. наук / А.Т. Флорова. – М.: Моск. автомоб.-дор. ин-т, 1991. – 18 с.
32. Нагорний Є.В. Основи транспортно-експедиційного обслуговування підприємств, організацій та населення: навч. посіб. / Є.В. Нагорний, Г.Л. Рибанов, Н.Ю. Черниш. – Х.: ХНАДУ, 2002. – 106 с.
33. Неруш Ю.М. Логистика / Ю.М. Неруш. – М.: Юнити-Дана, 2003. – 495 с.
34. Сханова С.Э. Транспортно-экспедиционное обслуживание / С.Э. Сханова, О.В. Попова, А.Э. Горев. – М.: Академия, 2005. – 432 с.
35. Саюн А.О. Розробка моделі стратегічного вибору транспортно-експедиційного підприємства / А.О. Саюн // Формування ринкових відносин в Україні. – Вип. 5. – 2006. – С. 15–17.
36. Ревуцкая Т.В. Партнерство перевозчика и экспедитора – миф или реальность? / Т.В. Ревуцкая // Логистика: проблемы и решения. – Вып. 2. – 2007. – С. 48–53.
37. Габа В. В., Кириченко Г. І., Родкевич О. Г. Транспортно-експедиторська діяльність на залізничному транспорті. Навчальний посібник / Габа В. В., Кириченко Г. І., Родкевич О. Г. – К.: ДЕТУТ, 2011. – 153 с.
38. Martin Andre J. Distribution Resource Planning. The Gateway to True Quick Response and Continuous Replenishment / Andre J. Martin. – New York: John Wiley & Sons, 1995. – 352 p.

39. Hammer Michael. Reengineering the Corporation: A Manifesto for Business Revolution / Michael Hammer, James Champy. – New York: Harper Collins, 1993. – 233 p.
40. Сханова С.Э. Транспортно-экспедиционное обслуживание / С.Э. Сханова, О.В. Попова, А.Э. Горев. – М.: Академия, 2005. – 432 с.
41. Корпоративная логистика. 300 ответов на вопросы профессионалов / Под общ. и научн. редакцией проф. В.И. Сергеева. — М.: ИНФРА-М, 2005. - 976 с.
42. Coyle John J. Zarządzanie logistyczne / John J. Coyle, Edward J. Bardi, C. John Langley Jr. – Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, 2002. – 734 s.
43. Rutkowski Krzysztof. Logistyka dystrybucji / praca zbiorowa pod redakcją Krzysztofa Rutkowskiego. – Warszawa: Centrum Doradztwa i Informacji Difin sp. z o.o., 2001. – 324 s
44. Ballou Ronald H. Business Logistics Management / Ronald H. Ballou. – New Jersey: Prentice-Hall Inc., 1973. – 514 p.
45. Ciesielskiego Mark. Instrumenty zarządzania logistycznego / praca zbiorowa pod redakcją Marka Ciesielskiego. – Warszawa: Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, 2006. – 180 s.
46. Н.М. Тюріна, Карвацка. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навчальний посібник. - К.: Центр учбової літератури, 2013.-408 с.
47. Закон України «Про транспортно – експедиторську діяльність»: від 01.07.2004 №1955- IV [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1955-15>
48. Транспорт: аналитика и новости [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.transporank.ru/trarea-1027.html>
49. Logistics Glossary / Логістичний глосарій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.logisticsglossary.com
50. Interporto Bologna / Інтерпорто Болонья – Найбільший логістичний центр Італії / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.interporto.it/>

51. AllianceTexas / Техас Альянс – Найбільший логістичний центр США/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.alliancetexas.com
52. Singapore's logistics industry development experience / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://surbanajurong.com/perspective/singapore-logistics-industry-development-experience/>
53. The World Bank, Logistics Performance Index 2018 [Електронний ресурс] Режимдоступу:<https://lpi.worldbank.org/international/global/2018?sort=asc&order=Infrastructure#datatable>
54. The World Bank, Country Score card [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://lpi.worldbank.org/international/scorecard/column/254/C/UKR/2018/C/UKR/2016/C/UKR/2014/C/UKR/2012#chartarea>
55. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
56. Анализ рынка логистических услуг Украины: тренды, сложности и возможности, Шепетько Р., Конференция XIX Всеукраинский День Логиста, 13.07.2018 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://trademaster.ua/articles/312756>
57. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України / Режим доступу: <http://mtu.gov.ua>
58. Україна включена до Транс'європейської опорної транспортної мережі, - Володимир Омелян [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://mtu.gov.ua/news/30386.html>
59. Київський міжнародний економічний форум. Транспортна інфраструктура: світло в кінці тунелю. [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://forumkyiv.org/uk/analytics/transportna-infrastruktura:-svitlo-u-kinci-tunelyu>
60. Стратегія економічного та соціального розвитку Одеської області до 2020 року (актуалізована). – 2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://oda.odessa.gov.ua/files/oda/dod_do_r_shennya_straten_ya_2020.pdf
61. Дергачев В.А. Украина: нешелковый путь. Геополитическая трансформация международных транспортных коридоров // Судоходство. – 2006, - №7-8, - с.8-9

62. Яцківський Л.Ю., Зеркалов Д.В. Загальний курс транспорту. Книга2 – Арістей,2007, 504с
63. Управління транспортно – комунікаційної інфраструктури / Режим доступу: <http://morhoz.odessa.gov.ua/>
64. Украинские железные дороги на международном рынке транспортных услуг. – К.: Магистраль,2006
65. Представництво України про Європейському Союзі та Європейському співтоваристві з Атомної енергії / Режим доступу: <http://ukraine-eu.mfa.gov.ua/ua/ukraine-eu/sectoral-dialogue/transport>
66. Офіційний сайт порту «Южный» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.port-yuzhny.com.ua>
67. Офіційний сайт порту «Одеса» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.port.odessa.ua/ru/>
68. Офіційний сайт Управління транспортно-комунікаційної інфраструктури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://morhoz.odessa.gov.ua/pidsumky-roboty-morskyh-portiv-oblasti-za-9-misyatsiv-2018-roku/>
69. Самойлов К. И. Морской словарь. - М.-Л.: Государственное Военно-морское Издательство НКВМФ Союза ССР, 1941
70. Перевалка контейнерных грузов / Marine –Trans Ltd. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://marine-trans.com.ua/perevalka-gruzov.html>
- 71.Адміністрація морських портів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ports.com.ua>
72. Как работает крупнейший порт Украины по грузообороту. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uc.od.ua/999/1201831>
73. Транспортна інфраструктура України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uspa.gov.ua/images/Transport-Infrastructure.pdf>
74. Транспортний комплекс України: національна доповідь / Берестеннікова О.М. та ін. ; за ред. Котлубая О.М.. –Одеса: ІПРЕЕД НАНУ, 2014. – 177с.
75. Транспортна стратегія України до 2020 року / Режим доступу: <http://mtu.gov.ua/content/strategiya-2015.html>

76. Спрощення процедур торгівлі в Україні: оцінка та очікування бізнесу, 2017 рік / Інститут економічних досліджень та політичних консультацій / Режим доступу: <http://www.ier.com.ua/ua/institute/news?pid=5587>
77. Что мешает реализовать потенциал паромных перевозок на Черном море, 27.07.2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ports.com.ua/articles/chto-meshaet-realizovat-potentsial-paromnykh-perevozok-na-chernom-more>
78. Сравнительный анализ работы автомобильно – железнодорожных паромных линий на Черном и Балтийском морях / «Укрферри»/ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.slideshare.net/vadimyakubenko/rsm-24083988>
79. Тенденции и перспективы развития рынка грузовых перевозок в Украине, А. Ткачев [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://logist.fm/publications/tendencii-i-perspektivy-razvitiya-rynka-gruzovyh-perevozok-v-ukraine>
80. Основные тенденции в развитии логистики 2017 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://logist.fm/publications/osnovnye-tendencii-v-razvitii-logistiki-2017-goda>
81. Ильченко С.В. Украина в мировой транспортной системе: перспективы функционирования и развития: монография / НАН Украины, Инт-т проблем рынка и эконом. – эколог. исследований, Одесса, 2012 – 456 с.
82. Національна стратегія «Drive Ukraine 2030» года [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://mtu.gov.ua/files/for_investors/230118/National%20Transport%20Strategy%20of%20Ukraine.pdf
83. Дашченко Н. М. Розвиток логістичних центрів на сучасному етапі [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.nbuu.gov.ua.
84. Логістичні центри в Україні – наявний стан та проблеми створення. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/2-2014/122.pdf>

85. Електроний журнал «Транспорт» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://transport-journal.com/news/vodni-transport/u-odesskoho-porta-est-vse-shansyi-stat-lohystycheskym-portom-habom/>
86. Алгоритм створення транспортно – логістичних центрів на базі морських торговельних портів. К.е.н, доцент Ковбатюк М.В. – Вісник економіки транспорту і промисловості № 42, 2013 – с.303.
87. Роль транспортно – логістичних центрів в сучасних логістичних технологіях транспортування, доц.. О.М. Тимошук; О.В. Мельник. Ефективна економіка № 11, 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2290file:///D:/%D0%90%D0%BB%D1%91%D0%BD%D0%B0/Downloads/bses_2016_8_41.pdf